

640.24

Esti Hírlap

1973 NOV 16

2hh

SZERVUSZ BUDAPEST, EGYIDŐSEK VAGYUNK!

Füstöl a Sziget. A források fehér gőzszlopa, a novemberi köd, az alkonyi pára: füstölő nagy hajó itt a híd előtt a tél felé álmvizén úszó sziget.

VÍZ. Ladikkal kéne most hozzá állni. Nemcsak hogy álmát ne zavarjuk, de e napon a Nagyszálló szüzetendős. Születésnapját köszönteni, illőbb is lenne így. Ybl álmát — világfürdővé fejleszteni a Szigetet — még úgy tervezi, valósítja meg, hogy híd sincs még, csak két kis gőzös szállítja a gyógyulni, üdülni vágyókat; az Ujlaki parttól pedig — Óbudáról — a 372-es számú háztól révészlegények hajtották át szaporra csapásokkal a Szigetre a ladikot. Víz után kutatva 1866. december 21-én kezdtek a fúrásnak — Zsigmond Vilmos fejtegetését hallotta József főherceg a Magyar Földtani Társulatban, ezért hát megrendelte a fúrásokat —, 1867. május 31-én 118 és fél méter mélyről feltört a meleg, kénes, csodatevő jó víz, s 1869-re állt Ybl aranyozott kupolájú fürdőpalotája, a Margit fürdő, hozzá az ivócsarnokok, a fürdő mögött a zöldsalus kis szálló, a vendéglő. 1873-ban pedig a 162 szobás nagy vendégfogadó. Szüzetendős születésnapját üli.

ARANY ÚR. Vendégfogadó krónikáját írni: csak a vendégkönyvet kell kimásolni. A szigeti szálló vendégkönyve irodalomtörténetünk, színház-történetünk egy fejezete lehetne. „Arany úr a második emelet, 270-es szobában lakott.” Helyes György, a

SZIGETI SZÁLLODA

kis szálló öreg portása éppen ötven éve mesélte ifjúkorát L. S. hírlapíró úrnak. Helyes Gyuri akkor már ötven éve portás volt a kis szállóban. A régi nagyszállóban ifjú korában bérszolga, Arany úr inasa. „Tizenkét forintot fizetett Arany úr minden hónapban a szobáért. A kiszolgálásért meg egy forint negyven krajcárt. Csendes, tiszta öregúr volt, sosem veszekedett, szavát se igen lehetett hallani.”

(A szállóünnepség során Arany János emléktáblát lepleznek le a hallban. Megpróbálták felderíteni, melyik is lehetett a szobája. 270-es szoba már nincs, már nem kétemeletes, már háromemeletes a szálló. „Tizenkét forintot fizetett Arany úr.” Ma egy két-személyes szoba ára egy napra 620 forint.)

VENDÉGKÖNYV. Érdekes olvasmány a régi Fürdővendégek névsora. 1921 nyarán: „Keleti Lajos bankigazgató, gróf Klebersberg Gyula országgyűlési képviselő, Klein Jenő gyáros, Klein Samu orvos, Hagenmacher H. gőzmalom-tulajdonos, Wierdle Alma magánzó, báró Wetheringh Erik fragethadnagy, Budapest, Löwinger Vilmos Budapest.”

A mai vendégek névsora?

A szállóást ma, mint az orvost, titoktartás kötelezi. Híres nevekkal azonban szolgálának — Barnard professzor, Ojsztrah, Vasarelli —, de mi ne ezeket jegyezzük fel, inkább a történeteket. Néhány évvel ezelőtt járt ide egy nyugalmazott hajóskapitány. A Sziget történetét kutatta. Nem csoda: propelleren volt kapitány, szigeti járaton. Már nyomon van, mesélte, hogy 159 éve Sándor cár kivel táncolt itt Pesten. Mert József nádor a margitszigeti szőlőjében egyszerre három királyt látott vendégül szüretre: Ferenc császárt, Sándor orosz cárt és III. Frigyes Vilmos porosz királyt. Magyar ruhás lányok szedték a szőlőt, énekeltek és szórakoztatták a királyokat. Bál is volt, a cár táncolt is az egyik lánnyal. Pesti polgárlány volt — mesélte nekem akkor a kapitány: „Uram, már nyomon vagyok, hogy ki lehetett, de még ne szellőztessük az ügyet.”

KONYHA. Nyitáskor, száz esztendeje Dreher sört csapoltak a Szigeten. A Hon, az Ellenőr s majd minden lap hirdette: „Kivitelű korona sör!” Fel-szolgálták már akkor whiskyt, cherryt, gint, rumot. Különösen a nyitás évében. Kolerajárvány fu-

tott végig az országon, így is ajánlották: „Ovszer kolera ellen, thea, rum, konyak, gin, skót whisky, cherry, Malaga bor. Elköráig minden kolera által meglepett országban biztos óvszerül bizonyultak be. Egy pint brazíliai rum üveggel együtt egy forint.”

Ma kiviteli sert nem kapunk, inkább csak behoztatalt: a magyarokon kívül cseh, osztrák söröket. A séf úrtól is megkérdelem, Miklós Bálinttól, negyedszázad alatt a konyhán, a fehér asztal mellett mi változott? „Ma a frissen sülték, a szeletek mennek inkább. Akkor: a kacsza, a liba. Di-vat volt a Szigeten kacsapecsényét enni. Egy nap 150 kacsát is süttünk...”

GYÓGYULÁS.

A szálloda: gyógy-szálló. A neve. De terve, feladata bőven van. A tündérsziget gyógyforrásainak java még elfolyik a Dunába. Gyógykezelésre, gyógyüdülésre az egész világból várnak vendéget. Egyelőre, ha jönne beteg, a szálló mikrobusza viszi be a városba, a Rudasba, a Gellértbe a gyógyulásra várót. Ybl fürdője már nincs. De hamarosan hozzákezdnek az első gyógy-nagyüzemhez, a négyszáz ágas gyógy-szálló építéséhez. Ez folytatja majd a Sziget gyógyító hagyományait. Ott áll majd — mennyi vita volt afelől, hogy hány emeletes legyen, hol legyen a helye —, ahol Vetulenus másfél ezer éve emelt Danubiusnak (a gazda neve is: Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Vállalat), s ahol Ybl neoreneszánsz Margit fürdője állt.

Kőbánya György